

Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krona, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 krona, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmetje ljubili!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 29.

V Ptuj v nedeljo dne 17. julija 1910.

XI. letnik.

Ljudstvo, na noge!

Slovenski poslanci obeh strank so razbili najprej štajerski deželni zbor in potem tudi državno zbornico. Vse gospodarske zahteve lačnega ljudstva so vrgli ti čudni „zastopniki naroda“ v koš. Slovenski poslanci se smejejo lačnemu ljudstvu! Ničesar, vbogi kmetje, vam niso prinesli slovenski poslanci domu, razven 200 milijonov novega davka.

Zakaj vse to?

Zakaj mora naš kmet in obrtnik in delavec lakote trpeti? Zakaj nas silijo iz domače grude? Zakaj ne moremo več živeti? Edino zato, ker hočejo prvaki

Avstrijo razbiti!

Združiti nas hočejo s Srbijo! Prvaki so vrgli v Ljubljani cesarjevo podobo iz okna in so jo nadomestili s podobo srbskega prestolonaslednika. Prvaki so v Kamniku zažgali cesarsko zastavo! Prvaki so zdaj v Ljubljani posadili spomeniku cesarja nočno posodo na glavo, da ga sramotijo! Prvaki so v listu „Jutro“ pljuvali na avstrijsko zastavo...

Kdo

bi vse to ne razumel? Vse kar je avstrijskega, hočejo prvaki uničiti!!!

Ti pa, ljudstvo,

imaš zvestobo do domovine, cesarja, dežele! Ti hočeš gospodarski napredek! Vstanimo torej na noge in povejmo, da se ne pustimo od slovenskih vodij na led spraviti!

Kdor je z nami, ta je za kruh in domovino!

Na noge kmetje!

Volitve v občino okolica Celje.

Preteklo nedeljo obdržali so slovenski advokati iz Celja s svojimi podrepani v občinski dvorani volilni shod. Zbranih je bilo skupno 40 volilcev in 5 advokatov. Vse je bilo razburjeno, ker je prišlo le tako malo ljudi. In med došli mi so bile večidel osebe, ki nimajo med kmeti nobenih pristašev in bi na tak shod sploh priti ne smeli. Ker je bil obisk tako majhen, rekli so prvaki, da je to le zaupni shod. To se pravi: naši nasprotniki imajo armada brez soldatov! Istina je, da je vpliv prvakov v okolici zlomljen. Z veseljem tudi pribijemo, da ni bil na tem prvaki shodič niti eden od onih stoterih naprednih kmetov, ki se naša zborovanja obiskali.

Zato pač ne zamerimo „Narodnemu dnevniku“, da je iz samega obupa pričel kar divjati. Vporočilo o temu prvaki shodu objavlja ta dohtarski list trditve, čez katere se mora pametni človek le smejeti. Ta bedasti list piše, da bode 6% vodnih vinarjev v Celju na 10% (Was-

serheller) zvišanih. Brez ozira na to, da bi vlada tako zvišanje nikdar ne dovolila, pribijemo le sledeče dejstvo: Državna uprava je za celjski vodovod 200.000 K podpore dala. Tozadevna postava zahteva znižanje vodne doklade od 6%, na 4%, ki se bode tudi že v prihodnjih letih izvršilo. Sploh bi se tudi teh 6% doklade ne predpisalo, ko bi prvaki v svoji zagriženosti okrajno subvencijo ne preprečili. In vendar je znano, da ima vodovod ne samo za mesto, marveč tudi za okolico velikanski pomen.

Dohatarski zakotni listič trdi tudi, da iščejo nemški nacionalci vsled slabega finančnega položaja v mestu novih dohodkov v okolici. Ta trditve tega bedastega lističa je tako neumna, da se ji gotovo tudi krave v celjski okolici smejejo. Vbogi ljudje, ki takim neumnostim verujejo. Nemški nacionalci nočejo od občine okolica Celja prav ničesar. Nemci v mestu kakor tudi mestu prijazni kmetje v okolici so prepričanja, da zamore le skupno gospodarsko delo obema občinama pomagati. Vsi moramo imeti prijateljske obzire na gospodarske in kulturne interese obeh občin; potem bodejo obe občini napredovali in cveteli, brez da bi ena drugi škodo delali. To prepričanje so na naprednih shodih zlasti kmetje sami izrazili. Nemci so tudi na teh shodih izjavili, da hočejo edino to, da pridejo v občini okolica Celje v prvi vrsti kmetje do veljave, ne pa prvaki mestni advokati. Na tej podlagi se je tudi od kmetov predlagane kandidate za II. in III. razred ednoglasno sprejelo. In to so možje, ki so v svojem kraju splošno priljubljeni, katerim se splošno zaupa. Ti možje bodejo pa tudi pravi odgovor na lumparijo „Narodnega dnevnika“ dali, ki jih je „kreature“ nemških Celjanov imenoval. Pošteti kmetje so torej pri prvaki shodih in širbarjih „kreature“, ako se držijo kmetijske pravice. Kmetje in volilci, zapomnite si to narodnjaško psovko!!

Seveda se pridruža „Narodni dnevnik“ tudi čez vlado, kakor da bi okrajno glavarstvo v Celju nakrat nemško-nacionalno postalo. Vsakdo vé, da to ni tako! Ali glavarstvo vendar ne more prvake lumparije prikrivati. Glavarstvo mora vendar skrbeti, da smejo možje voliti, ki plačujejo od 4 do 600 kron davka. In takim možem so hoteli prvaki volilno pravico oropati!

Prav smešna je pa trditev, da je „Südmarka“ za volilno agitacijo 20.000 kron poslala. Žalibog da nismo v tem položaju! „Südmarka“ je nepolitično društvo, ki v volilne namene sploh nobenega denarja ne sme podeliti. Ako bi bilo to res, kar piše dohtarski list, potem bi prvaki „Südmarka“ že stokrat naznanili in to društvo bi bilo od oblasti že davno razpuščeno. Tako si pljujejo prvaki hujskači sami v zobe! Sicer pa mi takih velikih sredstev res ne potrebujemo. Napredni, Nemcem prijazni kmetje delajo iz lastnega nagiba sami prav radi v volilnem delu, brez da bi se jim moralo za to plačati. Ali mislite, da so kmetje tako podkupljivi, kakor dohtarski širbarji prvake stranke? Kar potrebujemo mi za volilno delo, spravili smo sami skupaj. Ali velike denarne svote, ki jih rabijo prvaki z ozirom na svoj žalostni položaj, jemljejo iz slo-

venskih denarnih zavodov. Tako zapravljajo prvaki za volitve kmetijske krajarje, kakor jih zapravljajo za izdajanje sušičnih prvakiš listov!

Prvaki list tudi naznanja, da je deželni odbor občinsko blagajno pregledal in vse v redu našel. Hm, hm, hm! Take preiskave se morajo le v pravem času izvršiti. 1000 kron, ki jih je danes v občinski blagajni okolice manjkalo, bilo je jutri zopet notraj; ako je bilo teh 1000 kron pojutrajnem zopet notri, to se ne vé natanko. Ali da so v času občinskih volitev te kronice v blagajni, to ni samo grozovito pošteno, marveč tudi zelo previdno...

Poročilo „Narodnega dnevnika“ imelo bode gotovo izvrstni vpliv na kmete. Prvaki gredo s prav slabimi upi v volilni boj. Zdi se nam, da se dohtarski bojijo volitev, ker psujejo in lažejo in hujskajo. „Dnevnik“ piše v znani svoji olikanosti dobesedno: „Slovenci bodo dr. Ambroschitschu in Derganzu dokazali, da niso zajci in da se ne dajo kupiti niti za „Südmarkine“ groše niti za mestno človeško blato niti za šefane piva... Sedaj in sicer še popolnoma pravočasno se je uvedla podrobna agitacija za udeležbo pri volitvah, ktere se bodo vršile takrat, kadar bomo mi hoteli in ne kadar bode hotel puklasti zastopnik „Südmarka“ in nemškega narodnega sveta“. — To je beseda, to je pesen, ki jo pojejo celjski prvaki politiki že leta sem; namesto argumentov — surovost in falotstvo! Fej!! Ali „Narodni dnevnik“ tudi s temi pobalinskimi psovkami ne more prikriti dejstva, da se boji pred volitvami! Saj piše sam, da je le „mogoče“, da zmaga njegova stranka.

Pa ne bo! Narodnjaška, gospodarstvu našega ljudstva tako škodljiva stranka je povsod propadla — in tudi v celjski občini ji tiče voda v grlo. Kmet se ne pusti več od prvakiš dohtarjev za nos vleči. Kmet hoče biti sam gospodar! In zato pridemo na dan volitve vsi, da vržemo prvake zatiralce. Red, poštenost in pametno gospodarstvo mora v naši občini zavladati!

Politični pregled.

Državni zbor razpuščen? Vsled prvake brezvestne obstrukcije je vlada državno zbornico domu poslala. Poroča se, da jo hoče v jeseni še enkrat na kratko zasedanje sklicati. Ako bi se potem zopet ne dosegel sporazum in bi slovenski kričaji zopet vsako delo onemogočili, potem bode vlada bržkone državno zbornico sploh razpustila. Nove volitve bi se potem v spomladi prihodnjega leta izvršile.

Trgovinske pogodbe. Poroča se, da hoče naša vlada zopet Srbiji uvoz zaklane živine dovoliti. Uvoz žive živine pa ostane prepovedan. Tudi s Črnogoro se bode baje kmalu trgovinske pogodbe uresničile. Avstrija dovoli uvoz in prevoz žive živine iz Črnogore v Bocche di Cattaro — Črnagora pa dovoli Avstriji minimalno tarifo.

Laška „irredenta“ na obtožni klopi. Te dni se je vršil na Dunaju politični proces proti ire-

dentovcu Colpi, ki je bil obdolžen tatvine v banki „populare“. Ta proces je bil začetek razprav proti laškim veleizdajalcem. Colpi se je hotel v zaporu usmrtiti. Obsojen je bil na 6 let težke ječe in povrniti ukradene svote. O nadaljnjih razpravah bomo še poročali.

Johan Orth — to je ime nadvojvode Jožefa Ferdinanda, — se bode zdaj baje mrtvim spoznal. Nadvojvoda je svoj čas vse časti odložil in po svetu potoval. Baje je na morju v južni Ameriki svoje življenje izgubil.

Anarhisti v Budimpešti. V ogrski prestolici našla je policija gnezdo anarhistov. Troje teh oseb se je iz države izgnalo.

Železničarski štrajk pripravljajo na Francoskem. Ako se zahtevam delavcev od 17. t. m. ne ugodijo, prične štrajk, katerega bi se udeležilo okroglo 300.000 železničarjev.

Dopisi.

Iz Ptujске gore. Kako je že bilo označeno, da je tukajšnji narodnjaški šolski svet sklenil, da bi se moral na naši šoli odpraviti sedajni učilni načrt gledé nemščine. Narodnjaki kar divjajo od jeze, da se naši otroci tudi nemški v šoli učijo in da „Štajercijanci“ podpise pobirajo od starih, kateri zahtevajo, da ima sedajni pouk v nemščine ostati. Zatoraj so jo iztuhtali sledečo jezuitsko zvijačo: Tudi narodnjaki so načrkali svoj program, da se otroci le nekaj ur v tednu učijo nemščine. Štingl Miha, ki podpise pobira, pa pravi vsakemu, kateri bise naj podpisal, da tudi on podpise pobira za nemški pouk v šoli! To je navadni švindler! Ako se narodnjaki predrznejo, taki švindler okrajnemu šolskemu svetu predložiti, bomo priskrbeli, da lažniki pridejo tja kamor slišijo, to je v „luknjo“. Da imajo ti švindlerji na programu, da se le nekaj ur učijo otroci v šoli nemščine, nam ni ustrezno, ker ni mogoče s takim poučnim načrtom otroke pravilno nemški naučiti. In potem bi zopet vpili narodovci: proč z nemščino, se itak nič ne naučijo! Ako to ni res, zakaj potem podpise loviti po občini, ako smo mi že prej to storili in sicer da nam sedajni pouk v nemškem ostane?! Povemo pa že danes, ako narodnjakom ni prav, da bi bil mešani poučni jezik na naši šoli, bomo se potegnili, da dosežemo popolnoma nemški pouk. Tedaj pa si naj narodnjaki svojo šolo sezdajo (so tako sami milijonarji), da njih otroci ne bojo okuženi z nemščino. Narodnjaške hujskarije in švindelnja pa mora enkrat konec biti!

Iz Poličan. Dragi „Štajerc“, jaz ti moram nekaj naznaniti od tukajšnjega policijskega gospoda župnika. Ta župnik je namreč tako hud Slovenec, da bi skoraj med Srbe spadal. Niti nemške besedice ne sme slišati. Drugače se z dotičnikom takoj skrega in mu prepove nemško govoriti. Tudi jaz sem imel večkrat pri njemu opraviti in sem nemško govoril. Tretjokrat se je z menoj skregal in mi prepovedal, nemško govoriti. Rekel je, da jaz nisem vreden, da me zemlja nosi, ker „Štajerca“ berem. Tudi moji ženi je prepovedal nemško govoriti, ker je Nemka. Torej prosim te, „Štajerc“, ako imaš ostri „hobele“, da očistiš tega čudnega duhovnika. Sicer pa bomo od njemu še kaj povedali!

Iz Črešnjevca pri Slov. Bistrici. Naš župnik Ivan Sušnik v procesije se prav dobro strinjajo. Tri procesije v Križovem tednu hotel je ta mušter-župnik celo za zmiraj odpraviti. Lansko leto oznanil je iz prižnice, da procesije k sv. 3 kraljem in v kočno se ne bodejo opravljale, da je prišel ta ukaz od c. kr. namestni, da se naj tiste dni ljudje deželnozborskih volitev udeležujejo. Tudi letos nismo imeli več po stari navadi teh procesij. Ob enem omenimo, da ta župnik je odpravil za vselej pridigo na Veliko noč, i. s. iz gole jeze, ker se mu pred več leti ni posrečilo, da bi bil z lažnivimi tožbami spravil veliko fantov po nedolžnem v zapor. Obhajamo tudi tukaj od nekdanj kakor po drugod 2. julija vsako leto procesijo na Ptujsko goro. V ta namen pobira neka brunna in poštena ženska prostovoljna darila po fari, da se odškoduje g. kaplan za stroške in mujo pri procesiji. Pa Sušnik je „kšajt“ gospod; ktero leto se je nabralo malo podpore, poslal je g. kaplana na Ptujsko goro; kadar pa je prišla večja suma skupaj, šel je sam za „Božjo čast“ na Goro.

Farani so kar godrnjali. Letos pa je prišla precejšna svota skupaj; ker pa je škoda za denar, šel je zopet Sušnik sam na Goro zraven procesije; da pa ljudstvo ne bode godrnjalo, vzel je tudi g. kaplana zraven. Pa kaj je bilo? V jutru ob 3. uri zvonil v domači cerkvi in vabi farane in druge, da se zberejo k procesiji. Prišlo je tudi veliko ljudi; ko so pa zapazili, da bode Sušnik procesijo vodil, popihala je večina ljudi, saj možki naprej, da se ni niti eden možki procesije udeležil, kajti sramovali so se iti s procesije, katero vodi tak imenitni župnik. Pa tudi resnično, ko je prišla črešnjevska procesija na Goro, je drugo ljudstvo se čudilo in posmehovalo, ko so zapazili znanega župnika Sušnika. Res špot za faro! Ja, ja, župnik Sušnik, vera peša, kjer ljudje g. župnika ne ubogajo. Kaj pa se je zgodilo pred več leti nekim, kateri so župnika ubogali? V zaporu so sedeli in debelo plačevali; in zdaj? zopet so vam šli neki na limanice, vašemu nasvetovanju in vašim lažem. Kdo je kriv če vera peša? Tisti časniki, kateri vaše hudobije resnično razsvetljujejo, ali tiste ostarije in hiše, katere se vam ne uklanjajo in vaših laži ne podpirajo? Krivi ste Vi in vaš farovž, in sramota tistim, kateri v tisto okrožje zahajajo. Le počasi, g. ž. Sušnik, se še bomo več kaj pogovorili; pride dan plačila! Poprašali še bomo, kje so cerkveni in Uršinski denarji; Vaš dopis in opravičenje na finančno prokuraturo, da ste porabili denar za vinograd v Rittersbergu za popravilo orgel, oltarjev itd., je neresničen, ter stoji Vaše župnikovanje na piškavih nogah. Z Bogom ta čas!

Sv. Ožbald-Wurmth. Dne 2. julija ob 4 uri popoldne zgodila se je velika nesreča na Dravi. Flosarji se peljali iz Vuhreda 1 flos „Bauholza“ in ko so do Brezna pripeljali, se je vsled prevelikih valov flos za sredino prelomil tako, da se je prva četrt obrnila in šla po Dravi naprej. Petresljivo je bilo za čuti, ko so reveži klicali na pomoč. Rešil je vse tri g. Josef Jern vlg. Verdacen, gostilničar in lesni trgovec v Wurmthu, z lastno smrtno nevarnostjo. Primerno bi bilo, da bi se mu za ta junaki čin primerna nagrada podelila, ker ako bi jih on ne rešil, bi gotovo vsi trije v Dravi smrt našli.

Slovenska Bistrica. Dne 29. majnika je „Štajerc“ (številka 22, stran 4) prinesel poročilo, v katerem tudi pravi, da sliši znani Gril v luknjo. Dobro! V Peklu pri Poličanah pa je ukradel neki tat pri g. Mahoriču v hotelu pred okroglo tremi meseci dve fonografski plati. En mesec pozneje sta bili te dve plati pri krčmarju Gajšku p. d. „kostranbirtu“ v spodnjih Poličanah najdeni. Dalo se je te plati lastniku nazaj,

kajti ukradeno blago se ne sme obdržati... Celo stvar pa se je nekako skrivno končalo. Prosimo Vas torej, gospod Mahorič, da nam poveste, kdo je plate ukradel. Kajti tatov se ne sme zakrivati, temveč je dolžnost, da se jih sodnji naznani. Prebivalstvo bi pa tudi rado vedelo, katerega človeka se mora izogibati in pred katerim mora vrata zaklepati. Prosimo torej odgovor!

V odgovor!

Dne 8. julija prinesel je celjski „Narodni dnevnik“ uvodni članek pod naslovom „Štajerc“ jubilej“. Grozovita naivnost tega članka nam dokazuje, da je njen avtor „bivši socialist“ g. Vekoslav Spindler. Kajti kar ta gošpod v roke vzame, to ima vse tako otroški značaj, da se človeku skoraj odgovarjati ne zljubi. Mi hočemo tudi le par opazk napraviti; morda se žalostni gospodje v Celju vendarle kaj priučijo. „Narodni dnevnik“ piše:

„Dvojega orožja se poslužuje „Štajerc“ v svojem nemoralnem, celo od poštenih Nemcev strogo obsojanem boju proti Slovincem: ljudstvo pravno uničiti in Slovence kolikor mogoče spraviti v gospodarsko odvisnost od nemških mest in trgov“.

Ali ni to „modro“? Torej „Štajerc“ hoče ljudstvo „pravno uničiti“? Kako to? Ali smo mi kedaj razširjali svinjarske knjižice, kakor „narodnjaki“? Ali smo mi kedaj proti krščanstvu kot takemu nastopali? Ali smo mi demoralizacije vbogega ljudstva po Slovenskem krivi? Lenastejte slušajte! Potem jih bomo pa mi pričeli naštevati. Podivjanost in pijanost narodnjaških učiteljev, oduševstvo prvaških dohtarjev, sleparije posojilnic, to so slučajji, ki širijo „moralčno korupcijo“ ljudstva. In proti tej korupciji se je „Štajerc“ tekoma 10 let vedno in uspešno boril. Ako je kdo hotel slovensko ljudstvo „pravno uničiti“, potem je to storilo gnilo in breznačajno prvaštvo... Kar se pa tiče „gospodarske odvisnosti od mest in trgov“, v katero hočemo mi naprednjaki baje slovensko ljudstvo spraviti, je ta trditev smešna in mi res ne vemo, kako si Spindler, da politični „kleiner Moritz“, to predstavlja. Slovensko ljudstvo je bilo, je danes in bode i z naprej gospodarsko odvisno od mest in trgov, kajti ti nemški trgi in ta nemška mesta so kupci in odjemalci slovenskih kmetov. Istotako so mestni trgovci in obrtniki odvisni od slovenskih kmetov, ker so ti v velikem delu njih odjemalci. Žalostno stoji z glavicco g. Spindlerja, da tega ne razume. V

Iz starodavnih časov.

Danes prinašamo dve sliki, ki nas spominjajo na starodavne čase. 15. julija bilo je namreč 500 let od bitke pri Tannenbergu. Znani nemški viteški red (»Deutscher Ritterorden«) je bil v tej velikanski vojski skoraj popolnoma poražen. Nikdar ni prišel več nemški viteški red do nekdanje veljave, ki ga je postavila na čelo bojevnikov za krščansko misel proti paganstvu. Med nemškim viteškim redom in poljskim kraljem Vladislavom Jagello je prišlo v 15. stoletju do spora. Vladislavu je pomagal njegov zaveznik, litavski veliki knez Vitovd. Leta 1409 so nemški vitezi napadli Poljsko. Boj se je končal z mirom, ki je trajal okroglo 9 mesecev. V času tega mira sta se pa oba nasprotnika hudo oboroževala. Nemški viteški red sestavil je iz lastnih vojakov, iz deželnega plemstva, iz bojevitih meštakov mest, nadalje iz plačanih soldatov iz Nemčije, Pomorskega in Šlezije, armado v skupnem številu 14—15.000 mož. Kralj Vladislav pa je s svojim zaveznikom sestavil armado na konjih, ki je štela 20.000 mož. Ta poljska armada obstala je iz prebivalcev iz Poljske, masovijske vojvodine, iz sosednih ruskih dežel, iz Litavske; poleg tega je imel kralj Vladislav plačane soldate iz Češke in Moravske ter paganske in sizmatične Ruse in Tatare. Pri Lautenburgu je prekorajčila poljsko-litavska armada mejo. 15. julija 1410 l. so vzeli neoboroženo mesto Gilgenburg, kjer so tatarski divjaki grozovito ropali in požigali. Bojevnike nemškega viteškega reda je vodil veliki mojster Ulrik pl. Jungingen. 15. julija sta prišli obe armadi pri vasi Taa-

Zum 500-jährigen Gedenktage der Schlacht bei Tannenberg.